

অৱতৰণিকা

তুলনামূলক সাহিত্য বৰ্তমান সাহিত্য জগতৰ এটা গতিশীল বিষয়। কিন্তু কবিতা, গল্প, নাটক আদিৰ দৰে তুলনামূলক সাহিত্য সৃষ্টিশীল সাহিত্যৰ এটা নিৰ্দিষ্ট বিভাগ নহয়, সাহিত্য বিচাৰৰ এটা পদ্ধতিহে। তুলনামূলক সাহিত্যৰ যোগেদি দুটা বা ততোধিক ভাষা-সাহিত্যৰ বিচাৰ বিশ্লেষণ কৰা হয়। তুলনামূলক সাহিত্যই সাহিত্য সম্পৰ্কীয় আৰু সাহিত্য ভিন্ন চিন্তা-চৰ্চা, ক্ৰিয়া-কলাপক পৰস্পৰৰ লগত জড়িত কৰি সাহিত্যৰ অধ্যয়নক বিস্তৃতি আৰু গভীৰতা দিয়ে।

পাশ্চাত্যত আৰম্ভ হোৱা তুলনামূলক সাহিত্যই ভাৰতবৰ্ষতো জনপ্ৰিয়তা লাভ কৰিছে। অৱশ্যে সচেতনভাৱে বা পদ্ধতিগতভাৱে নহ'লেও প্ৰাচীন কালৰে পৰা ভাৰতীয় সাহিত্যত তুলনামূলক অধ্যয়ন চলি আহিছে।

সাহিত্য মানৱ জীৱনৰ দাপোণ স্বৰূপ। প্ৰত্যেক দেশৰ প্ৰতিষ্ঠিত সাহিত্যৰ মাজেৰে সেই দেশৰ জনসাধাৰণৰ জীৱন-ধাৰণৰ পদ্ধতি, জাতীয় সংস্কৃতি আৰু জীৱন-দৰ্শন প্ৰকাশ পায়। দেশ বা ভাষা ভেদে মানুহৰ জীৱন-ধাৰণৰ পদ্ধতি ভিন ভিন হয়। এই ভিন্নতাই সাহিত্যলৈয়ো প্ৰভেদ আনে। কিন্তু বিশ্বৰ সকলো মানুহৰ আদিম প্ৰবৃত্তি, আবেগ-অনুভূতি আৰু মৌলিক প্ৰয়োজনসমূহ একে হোৱা বাবে এই প্ৰভেদৰ মাজতো ভিন ভিন দেশৰ সাহিত্যৰ মাজত বা একে দেশৰ আঞ্চলিক সাহিত্যৰ মাজত ভালেমান সাদৃশ্য চকুত পৰে। তদুপৰি একোটা জাতিৰ কিছুমান উমৈহতীয়া সমস্যা, আশা আৰু স্বপ্ন থাকে। প্ৰাকৃতিক, সামাজিক আৰু ধৰ্মীয় কাৰণত বেলেগ-বেলেগ খুলত বাস কৰা একোটা জাতিৰ সদস্যসকলৰ মাজত প্ৰত্যক্ষ যোগাযোগ কেতিয়াবা কম হ'লেও এক আশ্চৰ্যজনক মানসিক সংযোগ বৰ্তি থাকে এই সংযোগৰ বাবেই ভিন ভিন অঞ্চলৰ পৰা উদ্ভৱ হোৱা সাহিত্যৰ

মাজত কিছুমান সদৃশ ধ্যান-ধাৰণাৰ প্ৰতিফলন ঘটে। এইবোৰৰ সন্মিলিত প্ৰতিফলনে ৰাষ্ট্ৰীয় সাহিত্যৰ প্ৰকৃতি স্পষ্ট কৰি তোলে। একোটা প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগ, বহিৰাগতৰ আক্ৰমণ, পৰাধীনতাৰ শিকলি ছিঙাৰ আকাংক্ষা, সামাজিক শোষণৰ পৰা মুক্তিৰ হেঁপাহ আদি লক্ষণবোৰ ৰাষ্ট্ৰীয় সাহিত্যত প্ৰকাশিত হয়। এই লক্ষণবোৰক কোনো নিৰ্দিষ্ট ভাষাৰ বা আঞ্চলিক সাহিত্যৰ একান্ত নিজৰ বুলি ক'ব নোৱাৰি। আটাইবোৰৰ মিশ্ৰণত ই এটা জাতিৰ মানসিকতাৰ প্ৰতিফলন ঘটায় আৰু বহিৰ্বিশ্বৰ বাবে একোখন বিশেষ দেশৰ ৰাষ্ট্ৰীয় সাহিত্যৰ স্বৰূপ দাঙি ধৰে।^১ সেইবাবে ভাৰতবৰ্ষৰ দৰে বৃহৎ দেশ এখনত বিভিন্ন আঞ্চলিক ভাষা-সাহিত্যই গঢ় লৈ উঠিলেও ভাৰতীয় সাহিত্য বুলি এটা ধাৰণাৰ জন্ম হৈছে।

০.১ গৱেষণাৰ বিষয়বস্তু আৰু পৰিসৰ :

আমাৰ এই গৱেষণা কৰ্মৰ বিষয়বস্তু হ'ল লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা আৰু প্ৰেমচন্দৰ চুটিগল্পৰ তুলনামূলক অধ্যয়ন।^২ বেজবৰুৱা আৰু প্ৰেমচন্দ প্ৰায় সমসাময়িক গল্পকাৰ। দুয়োজনে অসমীয়া আৰু হিন্দী সাহিত্যলৈ অতুলনীয় অৱদান আগবঢ়াই গৈছে। বিশেষকৈ আধুনিক চুটিগল্পৰ প্ৰতিষ্ঠাৰ ক্ষেত্ৰত নিজ নিজ ভাষা সাহিত্যত দুয়ো অদ্বিতীয়।

লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাই ১৮৯২ চনত *জোনাকী* কাকতত তেওঁৰ প্ৰথম চুটিগল্প *সেউতী* প্ৰকাশ কৰে। বেজবৰুৱাৰ মুঠ চুটিগল্পৰ সংখ্যা ৬৭টা। তেওঁৰ এই গল্পসমূহ *সুৰভি*, *সাধুকথাৰ কুকি*, *জোনবিৰি* আৰু *কেহোঁকলি* নামেৰে সংকলিত হৈছে।

লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ গল্পত সমসাময়িক অসমীয়া তথা ভাৰতীয় সমাজ জীৱনৰ প্ৰতিফলন ঘটিছে।

প্ৰেমচন্দে ১৯০৭ চনৰ পৰা প্ৰথমে উৰ্দু ভাষাত গল্প লিখিবলৈ লৈছিল। সেই সময়ত তেওঁ নবাব ৰায় নামেৰেহে লিখিছিল। ১৯১৫ চনত *সৰস্বতী* পত্ৰিকাত তেওঁৰ প্ৰথম হিন্দী

চুটিগল্প সৌত প্ৰকাশ পায়। ১৯১৫ চনৰ পৰা ১৯৩৮ চনলৈ প্ৰেমচন্দে প্ৰায় তিনিশ চুটিগল্প ৰচনা কৰে। তেওঁৰ গল্পসমূহ *সপ্তসৰোজ*, *প্ৰেম পূৰ্ণিমা*, *প্ৰেম প্ৰসূন*, *প্ৰেম-পচীসী* আদি নামেৰে সংকলিত হয়। তেওঁৰ সমগ্ৰ গল্প *মানসৰোৱৰ* নামেৰে আঠটা খণ্ডত সংকলিত হৈছে।

প্ৰেমচন্দৰ গল্পত ভাৰতীয় সমাজৰ নানান দিশৰ প্ৰতিফলন ঘটিছে। বিশেষকৈ প্ৰেমচন্দৰ সমসাময়িক ভাৰতীয় কৃষকসকলৰ বিভিন্ন সমস্যা তেওঁৰ গল্পৰ মাজেৰে প্ৰকাশ পাইছে।

পৰাধীন ভাৰতত জন্ম গ্ৰহণ কৰা বেজবৰুৱা আৰু প্ৰেমচন্দৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু, চৰিত্ৰ চিত্ৰণ, কলা-কৌশল আৰু সামাজিক চিত্ৰৰ মাজত ভালেমান সাদৃশ্য আৰু বৈসাদৃশ্য দেখিবলৈ পোৱা যায়। তেওঁলোকৰ গল্পত নিজা নিজা আঞ্চলিক বৈশিষ্ট্যসমূহৰ প্ৰকাশ ঘটিছে যদিও উভয়ৰে গল্পৰ মাজেৰে আধুনিক ভাৰতীয় সাহিত্যৰ উমৈহতীয়া বৈশিষ্ট্যসমূহো প্ৰকাশ পাইছে। এই অধ্যয়নত দুয়োজন গল্পকাৰৰ গল্পৰ এই দিশবোৰ চালি-জাৰি চোৱা হৈছে।

০.২ গৱেষণাৰ উদ্দেশ্য আৰু তাৎপৰ্য :

ভাৰতীয় সাহিত্য বিভিন্ন আঞ্চলিক ভাষাৰ সাহিত্যৰে পৰিপূৰ্ণ। *ভাৰতৰ আঞ্চলিক সাহিত্যসমূহৰ উদ্ভৱ হৈছে ভাৰতীয় চিন্তাৰ এডাল ঘাই শিপাৰ পৰা।*^৩ সেয়ে ভাৰতীয় আঞ্চলিক সাহিত্যসমূহৰ পৰস্পৰৰ মাজত ভালেমান সাদৃশ্য পৰিলক্ষিত হয়। এই সাদৃশ্যসমূহৰ মাজতে ভাৰতীয় সাহিত্যৰ উমৈহতীয়া বৈশিষ্ট্যসমূহ লুকাই আছে। তুলনামূলক অধ্যয়নৰ জৰিয়তে এই বৈশিষ্ট্যসমূহ বিচাৰি উলিয়াব পাৰি। সেয়েহে একাধিক আঞ্চলিক সাহিত্য অধ্যয়নৰ বাবে তুলনামূলক অধ্যয়ন প্ৰয়োজনীয় বিষয়ৰূপে পৰিগণিত হৈছে। তুলনামূলক সাহিত্য অধ্যয়নৰ এই প্ৰয়োজনীয়তালৈ লক্ষ্য ৰাখি ভাৰতীয় দুটা আঞ্চলিক প্ৰধান

ভাষা অসমীয়া আৰু হিন্দীৰ দুগৰাকী বিশিষ্ট গল্পকাৰ লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা আৰু প্ৰেমচন্দৰ চুটিগল্পৰ তুলনামূলক অধ্যয়নক এই গৱেষণা গ্ৰন্থৰ বাবে নিৰ্বাচন কৰা হৈছে।

০.৩ পূৰ্বৱৰ্তী অধ্যয়নৰ সমীক্ষা :

লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা অসমীয়া সাহিত্যৰ এগৰাকী যুগ শ্ৰেষ্ঠ। বেজবৰুৱাই তেওঁৰ সাহিত্যিক অৱদানেৰে অসমীয়া সাহিত্যক সমৃদ্ধ কৰিছে। প্ৰখ্যাত পণ্ডিত, গৱেষক আৰু লেখকসকলে ইতিমধ্যে বেজবৰুৱাৰ সাহিত্যৰাজিৰ বিভিন্ন দিশৰ বিজ্ঞানসন্মত অধ্যয়ন আগবঢ়াই গৈছে। তেওঁৰ ব্যঙ্গ সাহিত্য, চুটিগল্প, সাধুকথা, কবিতা আৰু গদ্যৰীতিৰ বিশ্লেষণাত্মক গৱেষণাও হৈছে। অসমীয়া ভাষাৰ উপৰিও ইংৰাজী, হিন্দী, বাংলা আদি ভাষাতো বেজবৰুৱাৰ সাহিত্যৰাজিৰ গৱেষণা সম্পন্ন হৈছে। কিন্তু ভাৰতীয় প্ৰেক্ষাপটত বেজবৰুৱাৰ সাহিত্য কৃতিৰ তুলনামূলক অধ্যয়ন অসমীয়া ভাষাত সীমিত। পৰাগ কুমাৰ ভট্টাচাৰ্যৰ গ্ৰন্থ *ৰবীন্দ্ৰনাথ আৰু অসমীয়া চুটিগল্প (১৯৯৪)*ত গল্পকাৰ *ৰবীন্দ্ৰনাথ আৰু লক্ষ্মীনাথৰ এক তুলনামূলক অধ্যয়ন* শীৰ্ষক এটা আলোচনা দাঙি ধৰিছে। মহেশ্বৰ কলিতা (সম্পাদক)ৰ *সাহিত্যৰথীৰ সাহিত্য বিচাৰ, (২০১৪)* গ্ৰন্থত নাৰায়ণ তালুকদাৰে *লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা আৰু প্ৰেমচন্দৰ প্ৰতিভা* শীৰ্ষক এটা আলোচনা যুগুত কৰিছে যদিও বেজবৰুৱাৰ চুটিগল্পৰ তুলনামূলক অধ্যয়ন বিস্তৃতভাৱে হোৱা নাই। সেইবাবে ভাৰতীয় সাহিত্যত বেজবৰুৱাৰ স্থান নিৰ্ণয় কৰিবলৈ সমসাময়িক ভাৰতীয় অন্য ভাষাৰ সাহিত্যিকৰ সৈতে তুলনামূলক অধ্যয়নৰ প্ৰয়োজনীয়তা উপলব্ধি কৰি হিন্দী সাহিত্যৰ প্ৰসিদ্ধ সাহিত্যিক প্ৰেমচন্দৰ সৈতে বেজবৰুৱাৰ চুটিগল্পৰ তুলনামূলক অধ্যয়ন কৰিবলৈ এই গৱেষণা কৰ্মত প্ৰয়াস কৰা হৈছে। বেজবৰুৱাৰ সাহিত্যৰাজিৰ অসমীয়া ভাষাত সম্পন্ন হোৱা গৱেষণাৰ এটা চমু খতিয়ান তলত দাঙি ধৰা হ'ল।

- ১। ভাৰতেন্দু হৰিশ্চন্দ্ৰ আৰু লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ বচনাৱলীত হাস্য-ব্যঙ্গৰ তুলনাত্মক অধ্যয়ন — শ্ৰীদেবেন দাস, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়, ১৯৯৪।
- ২। লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ বচনাৱলী, অসমীয়া সমাজ-সংস্কৃতিৰ প্ৰতিফলন : এটি অধ্যয়ন — শ্ৰীৰাজেন্দ্ৰ ভাগৱতী, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়, ১৯৯৫।
- ৩। লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ বচনাত লোকভাষাৰ প্ৰয়োগ বিচাৰ — মনিকা চুতীয়া, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়, ২০০১।
- ৪। কৃপাবৰৰ ৰূপত লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা : এটি বিশ্লেষণাত্মক অধ্যয়ন — মানসী ফুকন, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়, ২০০২।
- ৫। লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ ভাষাশৈলী — ভাস্কৰ পাটগিৰি, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়, ২০১৩।

প্ৰেমচন্দ ভাৰতীয় সাহিত্যৰ এগৰাকী প্ৰসিদ্ধ সাহিত্যিক। বিভিন্ন ভাষাত প্ৰেমচন্দৰ সাহিত্যৰাজিৰ গৱেষণা ইতিমধ্যে সম্পন্ন হৈছে। কিন্তু অসমীয়া ভাষাত প্ৰেমচন্দৰ সাহিত্যৰাজিৰ আলোচনা সীমিত। তলত প্ৰেমচন্দৰ সাহিত্যৰাজিৰ হিন্দী ভাষাত হোৱা অধ্যয়নৰ এটা চমু খতিয়ান দাঙি ধৰা হ'ল।

- 1। প্ৰেমচন্দ কথা সাহিত্য কী ভূমিকা - মাতা প্ৰসাদ সিংহ, 1981 (University of Calcutta)।
- 2। প্ৰেমচন্দ কী कहानीयाँ में राष्ट्रीय चेतना - मीना कुमारी, 1984 (Maharshi Dayanand University)।
- 3। प्ৰেমचंद के उपन्यासों में नारी - माया राणी, 1996 (Maharshi Dayanand University)।

- 4। प्रेमचंद के उपन्यासों का पुनर्मूल्यांकन - कानुभाई विश्वसीयाभाई निनामा, 2001 (Maharaja sayajirao University of Baroda)।
- 5। प्रेमचंद के कहानीयों में दलित चेतना - सुमित्रा कुमारी, 2002 (Maharshi Dayanand University)।
- 6। मुंशी प्रेमचंद और हरिनारायण आप्ते के उपन्यासों में व्यक्त समाजिक चिंतन - सुलक्षणा सुदाम राउ यादव, 2003 (Dr. Babasaheb Ambedkar Marathawada University)।
- 7। प्रेमचंद के उपन्यासों में दलित चेतना - सुधा वुन्देला, 2005 (Maharshi Dayanand University)।
- 8। प्रेमचंद के साहित्य में दलित चेतना का स्वरूप - लियाकट आलि चिद्दिकी, 2007 (Aligarh Muslim University)।
- 9। प्रेमचंद के साहित्य में सामासिक संस्कृति - हुमायुन मुस्ताक, 2007 (Aligarh Muslim University)।
- 10। प्रेमचंद के उपन्यासों में नारी संवेदना : एक अध्ययन - योगेश भाई प्रतापसिन झाला, 2011 (Sardar Patel University)।
- 11। मुंशी प्रेमचंद के उपन्यासों में नारी की संघर्ष यात्रा - सुनीता, 2012 (Shri Jagdishprasad Jhabarmal Tibarewala University)।
- 12। प्रेमचंद के कथा साहित्य में सामाजिक एबम राजनैतिक चेतना - जगत नारायण, 2012 (V.B.S. Purvanchal University)।

- 13। *प्रेमचंद के साहित्य की सर्वकालिक युग प्रासंगिकता का बिलोचानात्मक अध्ययन* - सावित्री, 2012 (Shri Jagdishprasad Jhabarmal Tibarewala University)
- 14। *प्रेमचंद के उपन्यासों में सामंतवाद विरोधी संस्कृति* - वन्दना तृप्ति, 2013 (V.B.S. Purvanchal University)।
- 15। *प्रेमचंद और भारतीय विज्ञान* - रामबध जात, 2014 (Jawaharlal Nehru University)।
- 16। *हिन्दी उपन्यास की प्रवृत्तियाँ और उस पर प्रभाव प्रेमचंद तथा उत्तर प्रेमचंद काल 1955 तक* - सुचमा धवन, 2016 (Panjab University)।

০.৪ গৱেষণা পদ্ধতি :

আমাৰ এই গৱেষণা গ্ৰন্থত মূলতঃ বিশ্লেষণাত্মক পদ্ধতি (Analytical Method) আৰু তুলনামূলক পদ্ধতি (Comparative Method) গ্ৰহণ কৰা হৈছে। অৱশ্যে ঠাই বিশেষে বৰ্ণনাত্মক পদ্ধতিও (Descriptive Method) ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে।

০.৫ গৱেষণাৰ সমল :

এই অধ্যয়নত লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ গল্প আৰু অন্যান্য সাহিত্যৰাজি আলোচনাৰ বাবে মুখ্য সমল ৰূপে ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে *সাহিত্য প্ৰকাশে* প্ৰকাশ কৰা *বেজবৰুৱা গ্ৰন্থাৱলী*, প্ৰথম খণ্ড (১৯৬৮), *বেজবৰুৱা গ্ৰন্থাৱলী*, দ্বিতীয় খণ্ড (১৯৭০), *বেজবৰুৱা গ্ৰন্থাৱলী*, তৃতীয় খণ্ড (২০০৫) আৰু বনলতাই প্ৰকাশ কৰা *বেজবৰুৱা ৰচনাৱলী*ৰ ছয়টা খণ্ড।

প্ৰেমচন্দ্ৰৰ গল্প আৰু অন্যান্য সাহিত্যৰাজিৰ আলোচনাৰ বাবে মুখ্য সমলৰূপে ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে নেচনেল পেপাৰবৈকল্প প্ৰকাশ কৰা *মানসবোৰ*ৰ আঠটা আৰু জনৱাণী প্ৰকাশনে প্ৰকাশ কৰা *প্ৰেমচন্দ ৰচনাৱলী*ৰ বিশটা খণ্ড।

গৌণ সমল হিচাবে বেজবৰুৱা আৰু প্ৰেমচন্দৰ ৰচনা সম্পৰ্কে অন্যান্য প্ৰকাশনে প্ৰকাশ কৰা আৰু সম্পাদনা কৰা বিভিন্ন গ্ৰন্থৰ সহায় লোৱা হৈছে। দুয়োজন গল্পকাৰৰ জীৱন আৰু সাহিত্য সম্পৰ্কে প্ৰসিদ্ধ লেখকসকলে আলোচনা কৰা বিভিন্ন গ্ৰন্থ, কাকত, আলোচনী, গৱেষণা গ্ৰন্থ আৰু দেশী-বিদেশী ভালেমান প্ৰাসঙ্গিক গ্ৰন্থৰো সহায় লোৱা হৈছে।

০.৬ সমস্যা আৰু সীমাবদ্ধতা :

আমাৰ এই গৱেষণা গ্ৰন্থখনৰ মূল উদ্দেশ্য লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা আৰু প্ৰেমচন্দৰ চুটিগল্পৰ বিভিন্ন দিশৰ তুলনাত্মক অধ্যয়ন। এই অধ্যয়নত উভয়ৰে গল্পৰ সাদৃশ্য বৈসাদৃশ্যৰ মাজেৰে প্ৰকাশ পোৱা অসমীয়া আৰু হিন্দী সাহিত্যৰ আঞ্চলিক বৈশিষ্ট্যসমূহ আৰু ভাৰতীয় জাতীয় সাহিত্যৰ উমৈহতীয়া বৈশিষ্ট্য সমূহৰ বিচাৰ কৰি চাবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছে। লগতে ভাৰতীয় সাহিত্যলৈ তেওঁলোকে আগবঢ়োৱা অৱদানৰ দিশটোৰ প্ৰতিও দৃষ্টি দিয়া হৈছে।

যদিও এক নিৰ্দিষ্ট সময়সীমাৰ ভিতৰত গৱেষণা কাৰ্য সম্পন্ন কৰিবলগীয়া হয়, তথাপি যথাসম্ভৱ বিষয়বস্তুৰ বিস্তৃত বিশ্লেষণ আগবঢ়াবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছে। দুয়োজন সাহিত্যিকৰ বিপুল সাহিত্য সম্ভাৰ ইমান কম সময়ৰ ভিতৰত খুঁটি-নাটি মাৰি অধ্যয়ন কৰাটো সমুদ্ৰত মুকুতা বিচাৰৰ লেখীয়া কাম। বিশেষকৈ প্ৰেমচন্দৰ তিনিশতকৈয়ো অধিক গল্পৰ সংকলন *মানসৰোৱৰৰ* আঠটা খণ্ডৰ সমগ্ৰ গল্প আলোচনাৰ আওতালৈ অনাৰ পৰিৱৰ্তে প্ৰথম, দ্বিতীয় আৰু তৃতীয় ভাগৰ গল্পকেইটাহে আলোচনা কৰা হৈছে। অৱশ্যে প্ৰসঙ্গক্ৰমে অন্যান্য ভাগত সংকলিত তেওঁৰ জনপ্ৰিয় গল্প *কফন*, *সৱাসেৰ গেছ*, *বলিদান*, *পঞ্চপৰমেশ্বৰ*, *সমৰযাত্ৰা*, *বিধ্বংস*, *গৃহদাহ*, *গৰীৰ কী হয়*, *বড়ে ঘৰ কী বেটী*, *শংখনাদ*, *সুজান ভগত*, *মুক্তিধন*, *আহুতি*, *শান্তি-২* আদিৰো আলোচনা কৰা হৈছে।

তথাপি ওপৰোল্লিখিত পৰিসৰৰ ভিতৰতে দুয়োজন গল্পকাৰৰ গল্পৰ বিভিন্ন দিশৰ তুলনা নিখুঁতভাৱে আগবঢ়াবলৈ যৎপৰোনাস্তি চেষ্টা কৰা হৈছে।

পাদটীকা :

- ১। কৰবী ডেকা হাজৰিকা : তুলনামূলক সাহিত্য আৰু অনুবাদ প্ৰসঙ্গ, পৃষ্ঠা : ২১-২২
- ২। ইংৰাজী short story শব্দটোৰ অসমীয়া প্ৰতিশব্দ চুটিগল্প। হিন্দীত short storyৰ সমাৰ্থক শব্দ कहानी (কহানী) যদিও এই গৱেষণা পত্ৰখনত कहानीসমূহকো চুটিগল্প বুলিয়েই উল্লেখ কৰা হ'ব; কিয়নো অসমীয়া চুটিগল্প আৰু হিন্দী कहानी আধুনিক ভাৰতীয় সাহিত্যৰ একে লক্ষণ বিশিষ্ট বিধা বা অংগ।
- ৩। পূৰ্বোল্লিখিত গ্ৰন্থ, পৃষ্ঠা : ২৩